

УДК 378.147:37.011.3-051

UDC 378.147:37.011.3-051

DOI: [10.31475/ped.dys.2025.37.13](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2025.37.13)

ТЕТЯНА ФРАНЧУК,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(Україна, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка,
вул. Івана Огієнка, 61)*

TETIANA FRANCHUK,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
(Ukraine, Kamianets-Podilskyi, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko
National University, Ivan Ohiienko St., 61)*

ORCID: [0000-0003-2404-0771](https://orcid.org/0000-0003-2404-0771)

ІГОР БОЙКО,

*аспірант
(Україна, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка,
вул. Івана Огієнка, 61)*

IGOR BOIKO,

*Postgraduate Student
(Ukraine, Kamianets-Podilskyi, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko
National University, Ivan Ohiienko St., 61)*

ORCID: [0009-0003-6164-4395](https://orcid.org/0009-0003-6164-4395)

**Розвиток дослідницької компетентності майбутнього педагога
в структурі освітнього процесу**

**Development of Research Competence of the Future Teacher
in the Structure of Educational Process**

У статті досліджується проблема теорії і практики формування дослідницької компетентності майбутнього педагога у процесі його професійного становлення. Обґрунтовано позицію, що однією з причин недостатнього рівня сформованості дослідницької компетентності майбутнього педагога є домінування інформаційно-репродуктивної моделі організації навчального процесу, який мало актуалізує дослідницькі функції. Запропоновано авторський підхід до трактування досліджуваного феномену, що центрується на його функціоналі. Представлені результати діагностики рівня сформованості дослідницької компетентності студентів молодших та старших курсів засвідчили незначний приріст показників якості за цим критерієм. Обґрунтовано об'єктивну необхідність переорієнтації викладання навчальних дисциплін у контексті переходу на компетентнісну систему професійної освіти. Сформовано комплекс причин недостатнього рівня забезпечення ефективності розвитку дослідницьких компетентностей студентів.

Ключові слова: дослідницька компетентність, інформаційно-репродуктивний, компетентнісна освіта, інноваційний.

The article concerns the problem of the theory and practice of forming the future teacher's research competence of in the process of his professional development. The goal is to form an approach to interpreting the essence of the research competence of a future specialist. It is based on the generalizing his functional capabilities, as well as identifying problems and potential development opportunities in the structure of the organization of the educational process. The position is substantiated that one of the basic reasons for the insufficient level of formation of the research competences of a future teacher is the dominance of the information-reproductive (knowledge) model of organizing the educational process. It does not actualize research functions enough. Based on generalizing various positions of scientists, an author's approach to interpreting the investigated phenomenon is proposed, centered on its functionality. The results of the diagnostics of the level of formation of the research competence of junior and senior students are presented. They showed a slight increase in quality indicators according to this criterion. This indicates the problem of orientation of traditional education on the development of this group of competencies. Also this indicates the need for more active use of the capabilities of the competency-based education system. It is substantiated the objective need for reorientation of teaching/studying of

academic disciplines (including special ones) of the above-mentioned special and other academic disciplines in the context of transition to a competency-based system of professional education. Based on the analysis of the diagnostic results, a set of reasons has been formed. They are classified as the most significant in the context of ensuring the effectiveness of the development of students' research competencies. The need to work purposefully on improving traditional practices of organizing educational activities, gradually increasing the research component, is integrally determined. At the same time, there is a need for rethinking the concept and methodology of studying various academic disciplines, especially special ones.

Keywords: *research competence, informational and reproductive, competence-based education, innovative.*

Вступ / Introduction. Проблеми ефективності формування та розвитку дослідницької компетентності в системі професійної підготовки майбутнього вчителя є особливо актуальною в умовах перехідного періоду, що означає витіснення традиційної (інформаційно-репродуктивної) освіти, яка наразі все ще домінує, та розбудову інноваційної, компетентнісної.

Зазначена переорієнтація є об'єктивно детермінованою, оскільки інформаційно-репродуктивна модель освіти була сформована в системі планової економіки, авторитарного стилю управління, в умовах яких найбільш затребуваними були функції відтворення, використання традиційних форматів та алгоритмів професійних дій, організації діяльності за зразком тощо. В існуючій практиці професійної освіти все ще домінує знанневий підхід, відповідно до якого професійна підготовленість педагога визначається більшою мірою наявністю необхідних знань (інформаційною насиченістю), а не рівнем їх дієздатності, тобто спроможністю використати в умовах, які постійно змінюються. Підтвердженням знанневого підходу є традиційні методики екзамнування здобувачів освіти на всіх рівнях та етапах їх підготовки.

Як наслідок – низька продуктивність і, відповідно, низький статус альтернативних видів діяльності, що передбачають пошуково-дослідницький, проектувальний формат діяльності, який базується на алгоритмах самостійного пошуку відповіді на актуальні питання професійного становлення та діяльності у майбутній професії. Також підтвердженням тому є доволі високий рівень формалізму при підготовці практично всіх видів науково-дослідницької діяльності здобувача: реферати, курсові, кваліфікаційні роботи, наукові конференції, конкурси наукових робіт, що часто не сприймаються як форми представлення результатів самостійних наукових пошуків. Саме цим пояснюється той факт, що у здобувачів освіти недостатній рівень здатності до дослідницької, проектної діяльності, готовності до участі у сучасних конкурсах молодіжних інноваційних розробок.

Дослідницька робота трактується як альтернативна інформаційно-репродуктивним видам діяльності, оскільки в ній актуалізуються сутнісно інші пізнавальні процеси. Зокрема, якщо при інформаційно-репродуктивній системі активізується пам'ять, то в дослідницькій – більшою мірою творчість, мислення, різні аналітико-рефлексивні процеси. У контексті дослідницької діяльності студент вчиться аналізувати, прогнозувати, моделювати, узагальнювати, апробувати на практиці тощо. Немає необхідності доводити цінність означених вище процесів у контексті компетентнісної системи освіти, що реалізується на особистісно зорієнтованій основі безвідносно до фахового спрямування. До прикладу, як доводить М. Балух, в системі професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури «професійна компетентність майбутніх вчителів фізичної культури формується в навчально-виховному процесі, яка спрямована на компетентнісний підхід, що зміщує акцент з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування та розвиток здатності майбутнього вчителя фізичної культури практично діяти та творчо застосовувати набуті знання і досвід у практичній діяльності» (Балух М., 2024). Означена здатність до творчого застосування набутих знань в ситуаціях, які постійно змінюються, закономірно передбачає дослідницьку складову.

Отож, задекларований в державі перехід на технології компетентнісної освіти, який є основою програмування навчального процесу (силабуси, робочі програми) диктує необхідність поетапного зменшення технологій інформаційно-репродуктивної (знанневої) освіти, відповідно збільшення компетентнісної/особистісно зорієнтованої. У цьому контексті особливу увагу відіграє дослідницька діяльність студента, інтегрована в структуру навчального процесу. Важливо зазначити, що це стосується не лише спеціальних дисциплін («Основи наукових досліджень», «Методика наукових досліджень»), а всіх навчальних дисциплін через збільшення потенціалу дослідницьких процесів у їх структурі, активне використання дослідницьких завдань різних типів.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Мета статті – узагальнити сутність дослідницької компетентності майбутнього педагога, її функціональних особливостей, визначити проблеми та потенційні особливості її розвитку у контексті організації освітнього процесу, що реалізується у

компетентнісному форматі.

Методи / Methods. Задля вирішення поставлених завдань був використаний комплекс досліджень: теоретичний аналіз літературних джерел, який дав можливість з'ясувати сутність дослідницької компетентності майбутнього педагога, її провідні ознаки та підходи до практичної реалізації в освітньому процесі; методи діагностики, які дозволили визначити рівень дослідницьких здібностей здобувачів освіти через виконання ними комплексу дослідницьких завдань, визначити проблемні зони; праксиметричний метод – для аналізу результатів виконання практичних завдань дослідницького типу; метод компаративного аналізу використовувався для порівняння пізнавальної діяльності студентів у процесі виконання завдань інформаційно-репродуктивного та дослідницького типу.

Результати / Results. На основі порівняння позицій різних науковців (С. Сисоева, 2016), а також власних досліджень з цієї проблематики *дефініціюємо сутність дослідницької компетентності майбутнього вчителя як інтегративну, особистісно зорієнтовану якість, яка визначає здатність майбутнього педагога: до інноваційної професійної діяльності, що реалізується на дослідницькій основі; системного формування дослідницьких компетентностей у школярів у процесі викладання відповідних навчальних дисциплін, конструктивного вирішення актуальних педагогічних проблем в контексті ситуацій, які постійно змінюються, послуговуючись дослідницькими методами та технологіями.*

У визначенні ми акцентуємо увагу на функціоналі цього виду діяльності, який охоплює широкий спектр можливостей не лише осучаснення освітнього процесу, а й реалізації цілей, актуальних для нових освітніх стандартів (формування індивідуальної освітньої траєкторії; забезпечення принципу студоцентризму; підготовки проєктів/стартапів, інших «продуктів» інноваційної діяльності; форм розвитку базових компетентностей та ін.

Також аналіз теорії і практики показав, що у компетентісно зорієнтованій системі професійної підготовки майбутнього педагога мають місце значні можливості для розвитку його здатності до дослідницької діяльності (формування дослідницьких компетентностей), зокрема це стосується: а) спеціальних навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень» «Методика наукових досліджень», «Організація проєктної діяльності в освітньому середовищі», та ін.; б) використання дослідницьких методів та технологій у межах вивчення всіх дисциплін, орієнтованих на інноваційний формат організації навчальної діяльності, суб'єкт-суб'єктну систему взаємовідносин учасників навчального процесу.

Важливо відмітити, що переорієнтація викладання/вивчення зазначених вище спеціальних та інших навчальних дисциплін є об'єктивно обумовленою/затребуваною, оскільки: 1. Відповідно до вимог системи компетентісної освіти актуалізується потреба інтеграції навчальної та дослідницької складової в структурі освітньої діяльності всіх рівнів, починаючи з дошкільної (я досліджую світ), завершуючи післядипломною (я досліджую професію і себе у ній). 2. Відповідно до нових освітніх стандартів за всіма спеціальностями визначається інтегральна компетентність, що означає спроможність ефективно працювати в умовах/ситуаціях, які постійно змінюються. Дослідницька компонента реалізується через вивчення конкретної професійної ситуації, виявлення проблем, що визначають її сутність, прогнозування, моделювання та апробацію оптимального варіанту професійних дій. Все це відноситься до дослідницьких методів та технологій навчання. 3. Забезпечення функціональної грамотності майбутнього педагога (на основі формування soft skills) передбачає готовність до аналізу, діагностики, моделювання, рефлексії та ін.), що лежать в основі дослідницької діяльності. Функціональна грамотність класифікуються як основа ефективності професійної діяльності, здатність до професійного розвитку фахівця, а відтак і забезпечення його конкурентоздатності на ринку праці. 4. Здатність до інноваційної діяльності (розроблення проєктів, стартапів), яка реалізується на дослідницькій основі, визначає готовність працювати в режимі конкретної проблемної ситуації з чіткою постановкою цілей та програмуванням очікуваних результатів в межах наявних ресурсів та визначеного часового ресурсу. Це не лише сучасний продуктивний формат професійного навчання, у перспективі – професійної діяльності, а й можливість виконувати проєкти, реалізовувати грантові пропозиції, розробляти стартапи, відповідно брати участь у різного рівня конкурсах інноваційних розробок.

Принципова відмінність вивчення дисциплін на інформаційно-репродуктивній чи дослідницькій основі полягає у зміні її цільової спрямованості, відповідно – концепції та методики опрацювання змісту: від цілі – знати базові позиції про основи організації науково-дослідної діяльності (завдання, принципи, методи та ін.) до цілі – оволодіти основами дослідницької діяльності, самостійної організації та здійснення ситуативних, локальних досліджень.

Визначення комплексу принципів, які сприяють оптимізації дослідницького процесу в структурі освітнього відбувалось на основі компаративного аналізу різних позицій науковців з цієї

проблематики, а також шляхом аналізу результатів проведених пілотних діагностичних замірів (на основі виконання комплексу дослідницьких завдань у межах вивчення курсу «Педагогіка» (I курс факультет фізичної культури) та виявлення, інтерпретації причин, які класифікувались як найбільш значущі.

Орієнтовно результати діагностики засвідчили доволі низький рівень здатності першокурсників до розв'язання педагогічних задач на дослідницькій основі у конкретних ситуаціях. Студенти, як правило, тяжіють до вирішення проблем, формування моделей професійної поведінки у їх контексті на основі стандартних, найбільш типових алгоритмів дій, яким не передуює аналіз проблемної ситуації, визначення причин її виникнення. Зокрема, аналіз ситуації студенти часто підміняють описом, який мало асоціюється з прийняттям ефективних рішень. І хоч окремі рішення були досить коректними, однак вони були більшою мірою результатом звернення до власного досвіду шкільного життя, аніж результатом використання алгоритму дослідницьких дій. Тому у двох академічних групах фіксується низький рівень здатності до досліджень, володіння елементарними дослідницькими методами.

Таблиця 1

Сформованість дослідницької компетентності студентів (I курс, бакалаврат)

Рівні	K1	%	K2	%2
Високий	2	6,45%	1	5,56%
Середній	8	25,81%	3	16,67%
Низький	21	67,74%	14	77,78%
Усього	31	100,00%	18	100,00%

Цінність представляє порівняння рівня сформованості дослідницьких компетентностей студентів перших бакалаврського та магістерського рівнів.

Таблиця 2

Сформованість дослідницьких компетентностей студентів (I курс, магістратура)

Рівні	K1	%	K2	%2
Високий	2	10,53%	3	14,29%
Середній	6	31,58%	8	38,10%
Низький	11	57,89%	10	47,62%
Усього	19	100,00%	21	100,00%

Результати проведеної діагностики засвідчили незначний приріст показників рівня сформованості дослідницької компетентності магістрантів у процесі вирішення дослідницьких завдань у рамках вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи». Вони свідчать про те, що в системі професійної підготовки майбутнього вчителя все ще домінує інформаційно-репродуктивний підхід, у якому дослідницька компонента представлена несистемно, а радше епізодично і дослідницькі роботи (курсіві, дипломні) лише частково реалізують свій дослідницький потенціал.

Опитування, дослідницькі бесіди зі студентами дали можливість узагальнити проблеми, які вони вважають найбільш значущими: а) бракує досвіду, напрацьованих практик організації навчальної діяльності на дослідницькій основі; б) спеціальні навчальні дисципліни орієнтовані на інформування про дослідницьку діяльність майбутнього педагога, вони не формують умов для самостійної, ефективної дослідницької роботи; в) проблеми для досліджень не завжди актуальні і безпосередньо пов'язані з майбутньою професією; г) складні проблеми (або надто елементарні) для дослідницької роботи, часто не співвідносяться з можливостями студента; д) безсистемність/епізодичність розвитку здатності до ведення досліджень; ж) нерозуміння підходів до оцінювання результатів виконання навчальних завдань на дослідницькій основі; з) брак розуміння формування дослідницької компетентності як основи формування здатності до проектування; е) недостатній рівень самостійності студентів.

Обговорення / Discussion. Проблеми інтеграції науки та освіти, навчання і досліджень (наукової освіти) трактується як одна з найбільш актуальних у контексті оновлення системи професійної освіти, важливий напрям її інноваційного розвитку загалом. У межах заданої проблематики у науковій літературі є значна кількість досліджень, присвячених методологічним, теоретичним, методичним аспектам розвитку дослідницької діяльності майбутні фахівців (С. Сисоева; О. Дубасенюк; Л. Ткачук, J. Code та ін.) з проблем теорії і практики організації навчального процесу на дослідницькій основі. Авторські підходи до формування здатності майбутнього педагога до дослідницької діяльності свідчить про високий рівень актуальності цієї

проблеми у контексті розвитку професійної освіти компетентнісного рівня як умови досягнення сучасних освітніх стандартів. Дослідники вивчають форми, методи технології інтеграції навчальної та дослідницької діяльності, дотримання умов ефективного розвитку дослідницької компетентності в структурі професійної підготовки майбутнього фахівця. При тому йдеться про необхідність запровадження системного підходу до поетапного збільшення дослідницької компоненти в організації навчального процесу, трактування дослідницької складової як умови саморозвитку майбутнього педагога, формування індивідуальної освітньої траєкторії його професійного становлення. Так, С. Сисоева, 2016 зазначає, що дослідницька компетентність – це інтегрована особистісно-професійна якість фахівця, яка відображає мотивацію до наукового пошуку, рівень володіння методологією педагогічного дослідження, особистісно-значущими якостями дослідника, зокрема такими, як інноваційне мислення, здатність до творчої та інноваційної діяльності.

Аналіз різних підходів до визначення сутності поняття «дослідницька компетентність» засвідчив, що науковці, пропонуючи свої авторські трактування, дотримуються спільних точок зору щодо базових характеристик, водночас, акцентують увагу на тих особливостях, які тісно корелюють з їхніми дослідницькими інтересами. До спільних позицій відносяться цілі дослідницької роботи, пов'язаної зі здатністю фахівця до науково-дослідницької діяльності, зокрема здатністю використовувати дослідницькі методи та технології для вирішення актуальних освітніх, професійних проблем. Також науковці вказують на особистісну орієнтованість дослідницької роботи в структурі професійного становлення, яка трактується як альтернатива інформаційно-репродуктивному формату освітньої діяльності здобувачів освіти. До прикладу, науковці (О. Дубасенюк, О. Вознюк, 2023) на експериментальному рівні доводять, що продуктивний та високий рівень проведення дослідницької діяльності потребує розвитку у молодих дослідників певних особистісних якостей. До них віднесено: необхідний рівень інтелектуального розвитку, цілеспрямованість, аналітичність, наполегливість, самостійність, рефлексивні здібності, креативність мислення, сприйнятливості до нових ідей, сконцентрованість, творча уява, інтуїція, активність, ініціативність, упевненість у своїх дослідницьких здібностях, працелюбність, відповідальність та інші. Це також свідчить про те, що у процесі дослідницької діяльності відбувається інтенсивне формування особистісних якостей майбутнього педагога, які є важливими в організації всіх видів освітньої діяльності, що реалізуються на інноваційній основі. Також обґрунтовується позиція, що «уміння і навички дослідницької діяльності безцінні для майбутнього фахівця і складають одну із ключових складових його професійного успіху» (Л. Ткачук, 2013).

На основі аналізу та узагальнення різних позицій науковців визначаємо сутність дослідницької компетентності через акцентування уваги на функціоналі, який вона реалізує, включаючи багатоаспектність використання дослідницьких здібностей у майбутній професії. Це дало можливість визначити сфери об'єктивації дослідницьких здібностей майбутніх педагогів у контексті вивчення не лише спеціальних дисциплін, метою яких є розвиток дослідницьких здібностей, а практично всіх ОК через реалізацію формули «навчання через дослідження», виконання дослідницьких завдань.

Аналіз результатів експериментального дослідження показав недостатній рівень сформованості дослідницьких умінь у переважній більшості студентів та дозволив визначити та систематизувати найбільш суттєві недоліки, які впливають на ефективність процесу. Усе це в комплексі дає можливість цілеспрямовано працювати над удосконаленням навчальної діяльності на дослідницькій основі, системно використовувати можливості неформального, інформального навчання для розвитку, саморозвитку дослідницьких компетентностей майбутнього педагога.

Висновки / Conclusions. Отож, розвиток дослідницької компетентності майбутнього педагога є умовою переходу на систему компетентнісної освіти. Узагальнення сутності дослідницької компетентності майбутнього педагога дало можливість більш чітко означити його функціонал, обґрунтувати проблеми та потенційні особливості її розвитку у контексті компетентнісної системи освіти. Попри те, що розвиток дослідницьких компетентностей є предметом системних досліджень науковців, актуальною залишається проблема інтеграції теорії і практики організації дослідницької діяльності в структурі підготовки майбутнього педагога. Насамперед, це стосується вивчення можливостей освітнього процесу, у контексті якого має реалізовуватись індивідуальна траєкторія розвитку дослідницької компетентності майбутнього фахівця. В перспективі важливо переосмислити концепцію та методику вивчення різних навчальних дисциплін, їх спрямування на розвиток дослідницької компетентності майбутнього педагога.

Список використаних джерел і літератури:

Балух, М. (2024). Формування професійної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури засобами інноваційних технологій здоров'язбереження. *Педагогічний дискурс*, 35, 19–23. doi: 10.31475/ped.dys.2024.35.03 [in Ukrainian].

Дубасенюк, О., & Вознюк, О. (2023). Формування дослідницької компетентності здобувачів вищої

освіти засобами педагогічного проектування. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (126), 141–151. doi: 10.24139/2312-5993/2023.02/141-151 [in Ukrainian].

Сисоева, С. (2016). *Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи*. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС». [in Ukrainian].

Ткачук, Л. (2013). Науково-дослідницька робота студентів – умова формування їх професійної компетентності». *Ефективні технології навчання та виховання в контексті Болонського процесу*. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції. (с. 184–188). Донецьк. [in Ukrainian].

Code, J. (2020). Agency for Learning: Intention, Motivation, Self-Efficacy and Self-Regulation. *Frontiers in Education*, 5, No 19. doi:10.3389/educ.2020.00019 [in English].

References:

Balukh, M. (2024). Formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii zdoroviazberezhennia [Formation of Professional Competence of Future Physical Education Teachers by Means of Innovative Health-Saving Technologies]. *Pedahohichnyi dyskurs – Pedagogical Discourse*, 35, 19–23. doi: 10.31475/ped.dys.2024.35.03. [in Ukrainian].

Dubaseniuk, O., Vozniuk, O. (2023). Formuvannya doslidnytskoi kompetentnosti здобувачів вищої освіти засобами pedahohichnoho proektuvannia [Formation of Research Competence of Higher Education Students by Means of Pedagogical Design]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 2 (126), 141–151. doi: 10.24139/2312-5993/2023.02/141-151. [in Ukrainian].

Sysoieva, S. (2016). *Rozvytok doslidnytskoi kompetentnosti vykladachiv vyshchoi shkoly [Development of Research Competence of Higher School Teachers]*. Kyiv: TOV «Vydavnyche pidpriemstvo «EDELVEIS», 156. [in Ukrainian].

Tkachuk, L. (2013). Naukovo-doslidnytska robota studentiv – umova formuvannia yikh profesiinoi kompetentnosti [Students' Research Work is a Condition for the Formation of Their Professional Competence]. *Efektivni tekhnolohii navchannia ta vykhovannia v konteksti Bolonskoho protsesu – Effective Technologies of Teaching and Education in the Context of the Bologna Process*. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference. (pp. 184–188). Donetsk. [in Ukrainian].

Code, J. (2020). Agency for Learning: Intention, Motivation, Self-Efficacy and Self-Regulation. *Frontiers in Education*, 5, No 19. doi:10.3389/educ.2020.00019 [in English].

Дата надходження статті: «11» квітня 2025 р.

Стаття прийнята до друку: «15» травня 2025 р.

Франчук Тетяна – завідувач навчально-дослідної служби Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат педагогічних наук, доцент

Franchuk Tetiana – Head of the educational and research service of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Бойко Ігор – аспірант Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Boiko Igor – Postgraduate Student of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Франчук, Т., & Бойко, І. (2025). Розвиток дослідницької компетентності майбутнього педагога в структурі освітнього процесу. *Педагогічний дискурс*, 37, 93–98. doi: 10.31475/ped.dys.2025.37.13.

Franchuk, T., & Boiko, I. (2025). Development of Research Competence of the Future Teacher in the Structure of Educational Process. *Pedagogical Discourse*, 37, 93–98. doi: 10.31475/ped.dys.2025.37.13.